

TERRA

&

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences

Lectoraat
Duurzaam
Coöperatief
Ondernemen

KEEP IMPROVING YOUR SKILLS
De gebiedscoöperatie als vraagsturing voor LLO

November 2018

Begrippenlijst LLO en gebiedscoöperatie

Begrippenlijst LLO en gebiedscoöperatie

- **Gebiedscoöperatie (of andere structurele regionale samenwerkingen met een gedeelde agenda):** Een Gebiedscoöperatie is een nieuw soort coöperatie. Haar leden zijn strategische regionale spelers in de triple helix vanuit verschillende sectoren. Zij willen samen het gebied versterken waarin zij leven en werken. De leden van een Gebiedscoöperatie hebben hun langjarige samenwerking geformaliseerd en in een hechte structuur verankerd. Samen hebben zij een regionale agenda opgesteld en een speerpuntenprogramma ontwikkeld. Dit wordt in projecten geconcretiseerd en gerealiseerd. De partijen nemen samen verantwoordelijkheid voor inhoudelijke en financiële input. Met hun collectieve aanpak realiseren zij gebiedsontwikkeling, werkgelegenheid en regionale veerkracht.
- **Hybride model / Hybride school:** In een hybride leeromgeving worden school en praktijk uit de regio met elkaar verweven. Denken en doen, theorie en praktijk, zitten in tijd en ruimte heel dicht bij elkaar. De studenten leren uit werk, dus het werk staat in het teken van leren. De hybride leeromgeving verwijst naar de combinatie van de sterke kanten van de twee traditionele leeromgevingen, de school en de beroepspraktijk. Die worden gecombineerd tot een nieuwe productieve leeromgeving. De praktijk wijst uit dat de hybride leeromgeving, naast de school en de beroepspraktijk, een plaats begint te krijgen in opleidingsontwerpen. Die plaats kan groter of kleiner zijn, en soms bijna de hele opleiding betreffen.
- **Initieel onderwijs:** Initieel onderwijs is het eerste, oorspronkelijke onderwijs van personen in het voltijdonderwijs voordat zij bijvoorbeeld de arbeidsmarkt betreden. Bij het mbo gaat het dan niet alleen om de beroepsopleidende leerweg (bol), maar ook om de beroepsbegeleidende leerweg (bbl, het voormalige leerlingwezen).
- **Innovatiewerkplaats:** Een Innovatiewerkplaats is de fysieke plaats waar de samenwerking binnen de Gebiedscoöperatie zijn beslag krijgt en studenten, docenten en ondernemers elkaar ontmoeten. Maar de Innovatiewerkplaats staat ook voor de methode die zorgt voor een stabiele werkwijze binnen de triple helix samenwerking. In zijn ideale vorm is de Innovatiewerkplaats een praktijkgericht sociaal innovatie- en leersysteem waarin partners van kennisinstellingen en beroepspraktijk samenwerken aan complexe en actuele vraagstukken. Het antwoord op deze vragen vinden zij in een iteratief proces van kennis-co-creatie, praktische toepassing, evaluatie en nieuwe co-creatie.
- **Kenniswerkplaats:** De Kenniswerkplaats is de voorloper van de Innovatiewerkplaats Krachtig MKB. Het is een methode voor partijen in de triple helix om samen te werken en te leren. Door het verbinden van partners uit de regio en het onderwijs biedt de Kenniswerkplaats de mogelijkheid om te werken aan complexe vernieuwingsprocessen in de regio. Gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties zijn samen met het bedrijfsleven de motor achter regionale ontwikkelingen die bij de kenniswerkplaats samenkomen. Ondernemers, overheden, bewoners en maatschappelijke organisaties kunnen bij de Kenniswerkplaats terecht met kennisvragen over verschillende thema's. Studenten, docenten en onderzoekers zoeken samen met de partners naar antwoorden op deze vragen. Door de samenwerking met de regio ontstaan er resultaten die goed aansluiten op de behoefte van de regio. Dit leidt tot nieuwe inzichten, die bijdragen aan regionale ontwikkeling.
- **Learning Community / Community of learners:** Een learning community of 'lerende gemeenschap' is een organisatievorm waarin een heterogene groep mensen, over de grenzen van formele organisaties, projecten of afdelingen heen, kennis ontwikkelt en deelt, samenwerkt en problemen of vraagstukken oplost. Zij doen dit in een continu proces, dat het leren van zowel de individuele deelnemer als het collectief bevordert. De lerende community werkt op basis van gezamenlijke doelen, waarden en praktijken, zoals betrokkenheid, partnerschap, continuïteit, individuele benadering, vertrouwen, verantwoordelijkheid, teamgeest, flexibiliteit en gemeenschapszin. Aanvullend zijn voor een lerende community de volgende kenmerken van toepassing:
  - Shared and supportive leadership / Gedeeld en ondersteunend leiderschap: leiderschapsactiviteiten op formele en informele posities, waarbij formeel leiderschap noodzakelijk is om een lerende community te bouwen en te onderhouden, maar altijd op de achtergrond en met ruimte voor anderen.
  - Shared values and vision / Gedeelde visie en waarden: mensen die in eenzelfde context werken vormen pas een community als zij samen dezelfde visie voor ogen hebben en vanuit dezelfde waarden werken.
  - Collective learning and application / Collectief doelgericht leren en toepassen van het geleerde: continu / iteratief proces: leren (door doen), reflecteren op ervaring, nieuwe inzichten genereren en delen, gezamenlijke beslissingen nemen en het geleerde in praktijk brengen.
  - Shared personal practice / Delen van persoonlijke werkervaring: delen van best practice en geven / ontvangen van feedback / feed-forward, niet (be)oordelend, maar als onderdeel van 'peers helpen peers'.
  - Supportive conditions / Ondersteunende condities: condities en capaciteiten binnen een (school)organisatie om een lerende community te kunnen bouwen en onderhouden. Heeft betrekking op zowel cultuur en relaties als materiële faciliteiten.

- **Leven Lang Leren:** Dit begrip heeft meerdere definities.
    1. Het is een algemeen educatief principe dat stelt dat een mens zijn hele leven kan en wil studeren en leren en dat de maatschappij daartoe de mogelijkheden moet bieden.
    2. Het is daarnaast een beleidsterm die stelt dat leren start bij de geboorte en nooit als voltooid kan worden beschouwd. Op Europees beleidsniveau wordt levenslang leren gedefinieerd als 'alle leeractiviteiten die gedurende het hele leven ontplooid worden om kennis, vaardigheden en competenties vanuit een persoonlijk, burgerlijk, sociaal en/of werkgelegenheidsperspectief.Terra geeft hier invulling aan door haar onderwijsprogramma zo in te richten dat er voor iedereen een lerende situatie ontstaat: in en door alle lagen van de organisatie wordt leren gestimuleerd, gefaciliteerd en ondersteund.

Concreet betekent dit:

    - Het onderwijsprogramma voor bol en bbl (voor een bredere leeftijdsgroep dan de jongeren) is gericht op het lerende aspect middels doorlopende leerlijnen, individuele coaching en begeleiding.
    - De directeuren, teamleiders, docenten, coaches en alle personeelsleden verplichten zich om zich bij te scholen, kennis te vernieuwen en uit te breiden.
    - Door het lidmaatschap van de Gebiedscoöperatie en de werkwijze van het Regioleren hebben medewerkers van Terra de mogelijkheid voor scholing on the job. Ze doen dit in de kennisprojecten, samen met ondernemers en andere stakeholders in de regio.
    - Ontwikkelgesprekken bieden ruimte om ieders individuele wensen om te zetten in concrete vervolgstappen.
  - **Leven Lang Ontwikkelen:** Hetzelfde als Leven Lang Leren, maar aangevuld met alle informele leersituaties.
  - **Regioleren:** Regioleren betekent dat studenten, docenten, ondernemers en professionals bij overheden en maatschappelijke organisaties samen oplossingen vinden voor authentieke regionale vraagstukken. Alle partijen in de regio formuleren eerst hun eigen en daarna de gedeelde ambities, doelen en agenda. Daarna verzamelen zij de thema's en kennisvragen die in de regio spelen en vertalen die vragen naar uitvoerbare projecten. Regioleren betekent ook dat alle deelnemers bijdragen aan een permanent leerproces en een duurzame coöperatie: met uren, met materiaal, met relaties en netwerken en met geld.
  - **Regionale innovatie:** Onderwijsinstellingen hebben niet alleen de taak om initieel onderwijs te verzorgen. Ze leveren ook een bijdrage aan de opgaven van de regio(partners). Het gaat erom regionale verbindingen te leggen, creatieve combinaties te vormen tussen beroepsonderwijs, bedrijfsleven en overheid en daarbinnen kennis te ontsluiten en te delen en duurzame innovatieprocessen te ontwikkelen. Regionale innovatie heeft tot doel een sterke regionale economie en een solide samenwerkingsrelatie tussen de partners in de regio te bereiken. Terra is lid van de Gebiedscoöperatie en integreert de vraagstukken uit de regio in haar onderwijs. De vraag uit de regio is daarbij leidend, maar wordt zo geformuleerd dat deze in het onderwijs past.

Concreet betekent dit:

    - Via de Innovatiewerkplaats worden de vragen opgehaald.
    - De vragen worden binnen het interne proces passend omgezet in concrete opdrachten.
    - Als daar aanleiding voor is, worden de vragen in het curriculum verankerd.
    - De resultaten worden geëvalueerd en dienen als onderlegger voor het vervolg.
    - Teamleiders, docenten, studenten en regionale partners (bedrijven, overheid en NGO's) gaan samen aan het werk, eventueel in een lerende community.
- Vraaggestuurd leren / vraagsturing:** Vraaggestuurd leren betekent dat leerlingen de inhoud van wat ze willen leren zelf bepalen. Er wordt uitgegaan van de behoefte van de leerling aan bepaalde informatie en lesstof. Tegelijkertijd is de school of opleider in dialoog met ontwikkelingen in de maatschappij. Vanuit de maatschappij is er behoefte aan kennis en worden er vragen gesteld aan kennisinstellingen om deze kennis samen met maatschappelijke stakeholders te ontwikkelen. Ook dit valt onder 'vraagsturing'.